

Dönem : 3

Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 341

C. Senatosu İdare Âmirleri ve 301 arkadaşının, 9.7.1961 tarihli ve 334 sayılı T. C. Anayasasının 82 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu (2/524)

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasa'nın 82 nci maddesinin değiştirilmesine dair olan kanun teklifi ilişikte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasına müsaadelerinizi saygıyla arz ederiz.

25 . 5 . 1971

C. Senatosu Kars Üyesi

Z. Aygün
Gümüşane
A. Cilâra
Sivas
A. Altay
Zonguldak
A. Demir Yüce
Denizli
A. Kemal Turgut
Diyarbakır
A. Erdoğan
Bursa
C. Ortaç
Kontenjan
C. Madanoğlu
Konya
F. Özlen
Samsun
F. Tevetoğlu
Muğla
H. Menteseoğlu
Kontenjan
H. Dener
Kayseri
H. Kalpaklıoğlu
Nevşehir
İ. Ş. Atasagun
Aydın
İ. C. Ege
Kontenjan
L. Akadlı
Ankara
M. Vural

C. Senatosu İzmir Üyesi

N. Mirkelâmoğlu
Mardin
A. Bayar
Maras
A. Karaküçük
Bolu
A. Yılmaztürk
Trazon
A. Şakir Ağanoğlu
Ordu
B. Sıtkı Baykal
Elâzığ
C. Ertuğ
Tekirdağ
C. Tarlan
Erzincan
F. Baysoy
Konya
F. Halıcı
Malatya
H. Özer
Kontenjan
H. Aydınler
Sivas
H. Öztürk
Gaziantep
İ. T. Kutlar
Ankara
İ. Yetiş
Kocaeli
L. Tokoğlu
Çorum
M. Ş. Özçetin

Tabii Üye

M. Yurdakuler
Siirt
A. Kavak
Afyon Karahisar
A. Karayığit
Kırklareli
A. Alkan
Bingöl
A. Hikmet Yurtsever
İzmir
B. Beler
Aydın
C. Çoşkun
Balıkesir
C. İnkaya
Kontenjan
F. Cemal Erkin
Çankırı
G. Titrek
Urfa
H. Oral
Denizli
H. Atmaca
Niğde
H. Avni Göktürk
Muğla
İ. Karaöz
Niğde
K. Bayhan
İçel
L. Büğen
Ankara
M. Ulusoy

Kastamonu	Balıkesir	Konya
M. Çamlıca	M. Güler	M. Varışlı
Antalya	Zonguldak	Uşak
M. A. Tekin	M. A. Pestilci	M. F. Atayurt
İstanbul	Edirne	Adana
M. H. Berkol	M. N. Ergeneli	M. N. Âdemoğlu
Bilecik	Adıyaman	Afyon Karahisar
M. O. Tuğrul	M. S. Turanlı	M. K. Karaağaçlıoğlu
Adana	İzmir	Hatay
M. Y. Mete	M. Bozoklar	M. Deliveli
Sakarya	Çanakkale	Sinop
M. Tıgh	N. Altan	N. İnebeyli
İzmir	Balıkesir	Malatya
N. Çağatay	N. Sarlıcalı	N. Akyurt
Sivas	Balıkesir	Manisa
N. Ertürk	N. Demirel	O. Karaosmanoğlu
İzmir	Bitlis	Manisa
O. Kor	O. Kürümoğlu	O. Süersan
Erzurum	Sakarya	Rize
O. Alihocagil	O. Salıhoğlu	O. M. Agun
Konya	Eskişehir	Burdur
O. N. Canpolat	Ö. Ucuzal	Ö. F. Kınaytürk
Samsun	Trabzon	Samsun
R. Rendeci	R. Zaloğlu	R. Işıtan
Manisa	Giresun	Yozgat
R. Tunakan	S. Orhon	S. Artukmaç
Çorum	Erzurum	Bursa
S. Yalçuk	S. Hatunoğlu	S. Ural
Gaziantep	Elâzığ	Ordu
S. Tanyeri	S. Hazerdağlı	S. Açar
Tabii Üye	Bursa	Ordu
S. O'Kan	Ş. Kayalar	Ş. Köksal
İçel	Zonguldak	Kontenjan
T. Özdoğay	T. R. Baltan	T. Sökmen
Bolu	Ankara	Kontenjan
T. Y. Gülez	T. Kapanlı	V. Güvenç
Tabii Üye	Ankara	Afyon K.
V. Ersü	Y. Köker	Y. K. Şenocak
Samsun	Artvin	Giresun
N. Yavuz Kurt	A. Naci Budak	A. İzmen
Çorum	Mardin	Zonguldak
A. Güler	A. Türk	A. Nihat Akın
Trabzon	Muşla	Bolu
A. İ. Birincioglu	A. Buldanlı	A. Çakmak
Zonguldak	Ankara	Trabzon
A. Güner	A. S. Hiçerimez	A. Şener
Adana	Bursa	Hakikâri
A. Topaloğlu	A. Türkel	A. Zeydan
Isparta	Muşla	Kütahya
A. İ. Balım	A. Döğeri	A. Erbek

Adana
A. R. Güllüoğlu
Afyon Karahisar
A. I. Ulubahşi
Adana
A. Türkeş
Ordu
A. Topaloğlu
Konya
B. Dağdaş
Sakarya
B. T. Boztepe
Diyarbakır
B. Eğilli
Yozgat
C. A. Sungur
Kırşehir
C. Eroğlu
İçel
Ç. Yılmaz
Manisa
E. Akça
Nevşehir
E. Kırathoğlu
Van
F. Türkoğlu
Bolu
H. I. Cop
Erzincan
H. Çetinkaya
Antalya
H. A. Gülcan
Kırklareli
H. Korkut
Kayseri
H. Nakiboğlu
Sinop
H. Biçer
Erzincan
H. Atabeyli
Tokat
H. Abbas
Samsun
H. Özalp
Giresun
İ. K. Naiboğlu
Konya
İ. Kabadayı

Elâzığ
A. R. Septioğlu
İzmir
A. N. Üner
Çorum
A. Topçuoğlu
Maraş
A. İmamoğlu
Urfa
B. Karakeçili
Bursa
B. Küntay
Kırklareli
B. Arda
Bursa
C. Külâhlı
Balıkesir
C. Bilgehan
Gaziantep
E. Ocak
Kayseri
E. Turgut
Adana
F. Güleç
Erzurum
G. Karaca
Ordu
H. Maden
Diyarbakır
H. Değer
İstanbul
H. Güngör
Kastamonu
H. Tosyalı
Çankırı
H. Dağlı
Manisa
H. Okçu
Nevşehir
H. Başer
Zonguldak
H. Baytürk
Hatay
H. Özkan
Antalya
İ. Ataöv
Çorum
İ. Tombuş

Adıyaman
A. A. Turanlı
Hatay
A. Yılmaz
Ordu
A. Bodur
Ankara
A. Yalçın
İstanbul
B. Ersoy
Samsun
B. Uzunoğlu
İzmir
B. Asutay
Ordu
C. Ekinci
Manisa
C. S. Gümüşpala
Rize
E. Y. Akçal
Mardin
E. K. Aybar
Kütahya
F. Azmioğlu
Sakarya
G. Hun
Antalya
H. Akçalhoğlu
Afyon K.
H. Dinger
Denizli
H. Korkmazcan
İstanbul
H. Türkay
Giresun
H. İpek
Denizli
H. Oral
Kars
L. Aküzüm
Niğde
H. A. Kavurmacioğlu
Ankara
İ. S. Hatipoğlu
İzmir
İ. Gürsan
Denizli
İ. Açıkalın

Edirne
i. Ertem
Samsun
i. Yalçın
Samsun
K. Evliyaoğlu
Çanakkale
K. Bağcıoğlu
Kars
K. Kaya
Tunceli
K. Aral
İğel
M. Arıkan
Trabzon
M. Arslantürk
Afyon K.
M. R. Çerçel
Kütahya
M. Ersoy
Balıkesir
M. N. Sandıkçıoğlu
Trabzon
M. A. Oksal
Kayseri
M. Yüceler
Çanakkale
M. H. Önür
Muğla
M. Akarca
Kars
M. Doğan
Giresun
M. K. Çilesiz
Gümüşane
M. Karaman
Kastamonu
M. Akdoğanlı
Burdur
N. Yavuzkan
Diyarbakır
N. Göneng
Ağrı
N. Güngör
İzmir
N. Kürşad
Ankara
O. Alp
Ordu
O. Vural

Toklat
i. H. Birler
Muğla
i. Oktay
Muş
K. Emre
Çorum
K. Demirel
Kars
K. Okyay
Van
K. Kartal
Unfa
M. Aksoy
Kırklareli
M. Atagün
Denizli
M. E. Durul
Urfa
M. A. Göklü
Gaziantep
M. L. Söylemez
Siirt
M. N. Oktay
Adana
M. K. Küçüktepepınar
Niğde
M. Ocakçıoğlu
Gaziantep
M. Sayın
İzmir
M. Akan
Manisa
M. O. Daut
Ankara
M. Maden
Niğde
M. N. Çerezci
Aydın
N. Mentese
Muş
N. Neftçi
Bolu
N. Bayramoğlu
Çankırı
N. Ok
Ankara
O. Eren
Balıkesir
O. Tarı

Aydın
i. Sezgin
Manisa
K. Şahinoğlu
Bursa
K. Önadım
Balıkesir
K. Erdem
Ordu
K. Şensoy
Adana
M. S. Kılıç
Eskişehir
M. i. Anı
Elâzığ
M. Aytağ
Bilecik
M. Ergül
Balıkesir
M. N. Gürer
Giresun
M. E. Turgutalp
İstanbul
M. Yardımcı
Kütahya
M. Erez
Balıkesir
M. Ş. Çavdaroglu
Ankara
M. K. Coşkun
Samsun
M. Boyar
Kırşehir
M. K. Güneş
Ankara
M. K. Yılmaz
Erzurum
N. Gacıroğlu
Konya
N. Erbakan
Yozgat
N. Tanrıdağ
Samsun
N. Kale
Sakarya
N. Bayar
Konya
O. Okay
Kars
O. Yeltekin

Antalya
Ö. Buyrukçu
Bursa
S. Çanga
Rize
S. Z. Köseoğlu
Manisa
S. Çağlar
Eskişehir
Ş. Asbuzoğlu
İzmir
Ş. Osma
Sivas
T. Koraltan
İçel
T. Özgüner
Kayseri
V. A. Özkan
Manisa
V. Bakırlı

Antalya
Ö. Eken
Balıkesir
S. Z. Altunbaş
Denizli
S. Arslan
Afyon K.
S. Mutlu
Afyon K.
S. Güler
İzmir
Ş. Akkan
Kayseri
T. D. Avcargil
Kars
T. Artaç
Kocaeli
V. Engiz
Maraş
V. Kadioğlu

Erzincan
S. Perinçek
Amasya
S. Aygün
Erzurum
S. Erverdi
Ankara
Ş. Yıldırım
Gaziantep
Ş. Çolakoğlu
İzmir
T. Orhon
Erzurum
T. Bilgin
Yozgat
T. Nizamoglu
Urfa
V. Melik
Çorum
Y. Çağlayan

Adıyaman
Y. Z. Yılmaz

Sivas
Y. Z. Önder

GEREKÇE

Anayasa 82 nci maddesiyle :

1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek ve yolluklarının özel kanunla tesbit edildiğini

2. — T. B. M. M. Üyelerinin ödeneklerinin 1 nci derecedeki Devlet Memurunun aylığını ve ödeneğin de onun yarısını geçemeyeceğini,

3. — T. B. M. M. Üyelerinin aylık ve ödeneklerine her ne sebeble olursa olsun yapılacak zam ve ilâvelerin ancak bu zam ve ilâveleri takibeden Milletvekilleri Genel Seçiminden sonra uygulanacağını,

ilke olarak kabul etmiştir.

Buna uygun olarak çıkarılan 1962 tarihli ve 1 sayılı Kanun bu esaslara uygun olarak tedvin edilmiş, 1965 yılında çıkarılan Devlet Memurları Kanunu, 3656, 3659 ve 7244 sayılı kanunların öngördüğü barem sistemini terk ederek 43 ncü maddesiyle gösterge ve 154 ncü maddesiyle kat sayı esasını kabul ve Devlet Memurlarının aylıklarının tahsil durumu ve hizmet sürelerine göre vasıl oldukları gösterge ile her yıl memleketin ekonomik gelişmesi, genel geçim şartları ve Devletin malî imkânları gözönünde bulundurulmak suretiyle Genel Bütçe Kanunu ile tesbit edilecek ve değişimi aylıklarda artış ve eksiliş sayılmayacak tek katsayı ile çarpımından meydana geleceğini hükme bağlamıştır.

Anayasanın 82 nci maddesinin 2 nci fıkrası ile ödenek ve yollukları 1 nci derecedeki Devlet Memurunun aylığına bağlanmış ve onun tabi sayılmış T. B. M. M. üyelerinin ödenek ve yollukları da, bunu düzenleyen 1 sayılı Kanunda, 657 Sayılı Kanunun 236 ncı maddesiyle tadilat yapılmak suretiyle, gösterge ve katsayı sistemine intibak ettirilmiş ve 657 sayılı Kanunun, 1 . 3 . 1966 dan beri ertelenmekte olan malî hükümlerinin 1327 sayılı Kanunun, 93 ncü maddesiyle yürürlüğe ko-

nulması üzerine ödenek ve yolluklar 1.3.1970 tarihinden geçerli olmak üzere 1 . 9 . 1970 tarihinde bu esaslar üzerinden ödenmeye başlanmıştır.

Ancak, Anayasa Mahkemesi, 657 sayılı Kanunla 1 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin 1965 de yürürlüğe konulmuş ve aradan bir genel seçim geçtikten sonra mali hükümleri ertelenmiş ve aradan bir genel seçim daha geçtikten sonra uygulamaya konulmuş olmasına ve «T. B. M. M. üyeleri ödenek ve yolluklarının memur aylıkları sistemine bağlanmış olması, bu sistemin de her sene bütçe kanunları ile değişen katsayı mekanizmasını kabul etmiş bulunması ve bunun sonucu olarak da katsayı değişikliklerinin meclisler üyelerinin ödenek ve yolluklarına yansıtılmasının da bu sistemin zorunlu bir sonucu sayılması gibi gerekçeler öne sürülerek bütçe kanunları yolu ile de olsa her çeşit yasama tasarrufları sonucu meydana gelecek olan zam ve ilâvelerden T. B. M. M. üyelerinin genel seçimleri beklemeksizin faydalandırılmaları mümkün değildir. Zira 657 sayılı Kanunla getirilen bir sistemin böyle bir sonucu zorunlu kıldığı iddiası yerinde olmadığı gibi, öyle bile olsa kanunların yarattığı sistemlerin ortaya çıkardığı zorunluklar eleştirilmek suretiyle Anayasa Kurallarına aykırı hükümler tesis edilemez. Aksine olarak sistemlerin Anayasa kurallarına uygun düşecek biçimde düzenlenmeleri Anayasanın 8 nci maddesinin kaçınılmaz bir gereğidir «nedeniyle ve» Katsayı, memurların terfilerine dayanan maaş artımı değildir. Terfi yoluyla maaş artırma sistemi Devlet Memurları Kanununca başka koşullara bağlanmıştır. Her sene değişecek katsayı ise, Devlet kadrosunda çalışan hizmet erbabının her derecesi için öngörülen yaşama seviyesinin muhafazasını sağlamak amacını gütmektedir. Hayat pahalılığının artmasına veya lehe olarak değişmesine göre her sene bütçe kanununda artacak veya eksilecek olan katsayı, daha çok memurların belirli derecelerde olanlarının yaşama seviyesini sürdürmek amacına yönelmiştir. Bu arada T. B. M. M. Üyelerinin değişik hayat şartları içerisinde 1 sayılı Kanunla öngörülen seviye tutulmasını sağlayacak bir hükümden faydalanmaları da zam ve ilâve niteliğinde değildir. Esasen 657 sayılı Kanunun 154 ncü maddesinin 2 nci fıkrası «Bu katsayı her yıl memleketin ekonomik gelişmesi, genel geçim şartları ve Devletin mali imkânları gözönünde bulundurulmak suretiyle genel bütçe kanunıyla tesbit edilir» ve 3 ncü fıkrası da «Katsayı değişimi emekli kanunu hükümleri dışında aylıklarda artış veya eksiliş sayılmaz» hükümlerini taşımakta ve katsayı değişiminin maaş artışı veya eksilişi sayılmıyacağını belirtmektedir. Devlet memurlarının teker teker ilerleme ve yükselmeleri 657 sayılı Kanunun 64 ncü maddesiyle 71 nci maddesi arasında gösterilen hükümler içerisinde gerçekleşir, ve bu yolla artış memur için kazanılmış hak olur. Tüm memurların katsayı değişimi yüzünden maaş artımı ise, müktesep hak teşkil etmez. Her sene değişebilir, ekonomik gelişmeye dayanan katsayı artımı, ilk görünüşte, bir zam ve ilâve sayılabilirse de bunun da millî hâsıladan Devlet memurlarının da istifade etmesi esasına dayanması ve millet fertleri arasında millî hâsıladan mümkün olduğu ölçüde memurların da faydalandırılmasını emreden sosyal adalet ilkesine dayanması dolayısıyla bunun da memur maaşlarına zam ve ilâve sayılmaması gerekir. Yukarıdaki nedenlerle katsayı değişiminin zahiren ödenecek maaş miktarını artırır gibi görünmesi, her memur sınıfına sağlanması öngörülen geçim seviyesinin muhafazası ve sosyal adaletin gerçekleştirilmesi esaslarına dayanması dolayısıyla maaş artımı niteliğini taşımaz. Bu itibarla da iptal hükmüne katılmamaktayız. «Ve» Anayasanın 82 nci maddesinin son fıkrasının, yani T. B. M. M. Üyelerinin ödenek ve yolluklarını her ne suretle olursa olsun yapılacak zam ve ilâveleri ancak bu zam ve ilâveleri takibeden Milletvekilleri Genel Seçiminden sonra uygulanacağı hükmü, Yasama Meclisi Üyelerinin aylık ve ödeneklerine doğrudan doğruya yapılacak zam ve ilâveleri hedef tutmuştur. Eğer Anayasa koyucu, Devlet memurlarının (1 nci derecedekiler dahil) aylıklarına yapılacak zam ve ilâveden T.B.M.M. nin o dönemdeki üyelerinin yararlanmalarını kasdetse idi, son fıkrayı o biçimde yani «Devlet memurlarına yapılacak zam ve ilâveler T.B.M.M. üyelerine ancak bu zam ve ilâveleri takibeden Milletvekilleri Genel seçiminden sonra uygulanır.» Biçiminde düzenler ve böylece 1 nci fıkra ile son fıkra arasında bir bağlantı. Son fıkradaki zam ve ilâvelerin memur aylıklarına yapılacak zam ve ilâvelerle ilişkisi bulunmadığı açıktır. Bunlar memur aylıklarına yapılanlar dışında, doğrudan doğruya Yasama Meclisi üyelerini hedef tutan yan ödemeler niteliğinde

zam ve ilâveler olmak gerekir» muhalif oylarına rağmen 657, 1327 ve 1328 sayılı kanunlarla oluşan ödemelerin T. B. M. M. üyelerine yapılmasının Anayasanın 82 nci maddesinin son fıkrasına aykırı olduğuna karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesinin bu iptal kararı karşısında 1327 sayılı Kanun, T.B.M.M. üyelerine eski 1 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin atıf yaptığı ve 1327 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesine kadar Devlet memurlarına ödeme yapılmasının mes nedi olan 7244 sayılı Kanunu ilga etmiş ve mahkeme kararının gerekçesi ile de yeni 1 sayılı Kanuna göre ödeme yapılmasına, Anayasanın 152 nci maddesinin son fıkrasına göre, hukukî imkân bulunmamış olduğundan 1 . 3 . 1971 tarihinden itibaren T. B. M. M. üyelerine ödenek ve yolluk vermek imkânı kalmamıştır.

Her ne kadar Anayasa Mahkemesinin 1327 sayılı Kanunun yürürlük maddesi olan 93 ncü maddesinin, isim zikredilmemiş olmakla beraber, Yasama Meclisi üyelerini isdihdaf ettiği gerekçesiyle iptal ettiği (c) fıkrasının bu suretle ortadan kalkması, Anayasanın 82 nci maddesine tamamen uygun olarak tedvin ve 1965 de tadil edilmiş olan 1 sayılı Kanunu 657 sayılı Kanunun katsayı değişiminin zam ve tenzil sayılmayacağını kesin olarak ifade eden 154 ncü maddesinin atıf karşısında, ortadan kaldıracak bir muhkem kaziye değilse de hüküm fıkrasında mevcut «657, 1327, 1328 sayılı Kanunlarla oluşup 1 . 12 . 1970 gününden itibaren gerçekleşen yeni aylık miktarlarının T.B.M.M. Üyeleri bakımından ancak 1970 yılını takip eden İlk Milletvekilleri genel seçiminin sonra uygulama alanına girmesi Anayasanın 82 nci maddesinin gereğinden bulunduğu» ibaresi bu Kanuna müsteniden de ödeme yapılmasını mahzurlu kılmış ve dolayısıyla yasama meclisi üyelerinin Anayasanın 82 nci maddesinin 1 nci ve 2 nci fıkraları ile düzenlenmesi öngörülen bu alanda bir boşluk vücuda getirmiştir.

Bu boşluğun mülga 7244 sayılı Kanunun öngördüğü miktarlar üzerinden yeniden düzenlenmesi 1970 yılını takibeden genel seçimler sonucu T. B. M. M. ne gelecek üyeleri de 657, 1327 ve 1 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanma olanağından yoksun bırakacak, hiçbir düzenleme yapılmadığı takdirde halen görev yapmakta olan yasama organı üyelerine ödeme yapmak imkânı bulunamayacağı ve 82 nci maddenin son fıkrasının kazaî yorumunun ilerde katsayıda yapılacak değişikliğin de, 657 sayılı Kanunun 154 ncü maddesinin son fıkrasının kesin hükmüne rağmen, maaşlara zam ve ilâve sayılmasına imkân vereceği ve dolayısıyla bugünkü karar muvacehesinde T. B. M. M. Üyelerinin ödenek ve yolluklarında yeniden bir nizamısızlık vücuda getireceği, bu sebeple 154 ncü maddenin öngördüğü hallerin mevcudiyeti halinde dahi, yeni bir düzensizliğe meydan vermemek için yasama organınca katsayının yükseltilmesi cihetine gidilmemesi ihtimalinin mevcut olduğu ve bundan bütün Devlet memurlarının zarar görmesinin tabii bulunduğu gerekçeyle Anayasanın 82 nci maddesinde değişiklik yapılması zarureti hâsıl olmuş ve Yasama organı üyelerinin 1 . 3 . 1971 gününden itibaren ödenek ve yolluk almamış olmaları da gözönünde tutularak değişikliğin 1 . 3 . 1971 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesini öngören işbu kanun teklifi kaleme alınmıştır.

Anayasa Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Anayasa Komisyonu
Esas No. : 2/524
Karar No. : 10

4 . 6 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Anayasanın 82 nci maddesinin değiştirilmesine dair Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Ziya Ayrım, Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Necip Minkolâmoğlu ve Tabii Üye Muzaffer Yurdakuler ile 301 arkadaşının vermiş olduğu tadil teklifi Komisyonumuzun 3 . 6 . 1971 tarihli toplantısında incelenmiş ve aşağıdaki hususlar kararlaştırılmıştır.

Teklifin gerekçesine Komisyonumuz kısmen katılmış ve fakat:

«Anayasa Mahkemesinin bu iptal kararı karşısında» ibaresiyle başlayan 8 ve mütaakip fıkralarındaki mucip sebep Komisyonumuzca benimsenmemiştir.

Komisyonumuz 962 tarihli 1 sayılı Kanun ve yine 965 tarihli Devlet Memurları Kanununun 43 ve 154 nci maddeleri muvacehesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin Devlet Memurları Kanununun gösterdiği en yüksek dereceden ödenek ve yolluk almalarına mâni bir hükmün bulunmadığı kanaatini benimsenmiştir. Ve bu sebeple de Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek ve yolluk almalarını temin maksadı ile Anayasanın 82 nci maddesinin değiştirilmesi gerektiği mucip sebebine katılmamıştır.

Bununla birlikte, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yolluk ve ödenekleri üzerinde münaakaşaların ve polemik yapılmasının Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarına zedeleyeceği ve Anayasanın on yıllık tatbikatında bu münaakaşaların Parlâmentonun ve parlömanterlerin itibarı üzerine ne derece zarar verdiği göz önüne alınmıştır.

Anayasanın 82 nci maddesinin son fıkrası bugünkü haliyle yeni getirilmiş olan Personel rejimindeki kat sayı sisteminin uygulanması sonucu her katsayı değişiminde aynı spekülasyon ve tartışmaların yenilenmesini dâvet eder bir hüküm olarak Anayasada bulunduğu kanaatine varılmıştır. Ve bu sebeple de bu hükmün Anayasanın 82 nci maddesinin içerisinden çıkarılmasının maddeye sarahat getireceği ve personel reformu esprisine uygun olacağı fikri benimsenmiştir.

Bu sebeple teklifin tümü üzerindeki müzakereler tamamlanarak teklifin tümü kabul edilmiş ve maddelere geçilmiştir.

Teklifteki kanunun başlığı aynen kabul edilmiştir.

1 nci maddenin 1 nci fıkrasındaki (Birinci derecedeki) ifadesi (en yüksek) ifadesiyle ve aynı fıkradaki (aylığın) tâbiri de (almakta olduğu miktar) tâbiriyle değiştirilmiştir. Bu değiştirmelerin sebebi, birinci derecedeki Devlet memuru ifadesinin 657 sayılı Kanunla getirilmiş bir tâbir olup ileride bu kanunun değiştirilmesi halinde tereddütlere yol açar mahiyette görülmüştür. Anayasanın ise genel bir kanun olup özel kanunlarla atıf yapmasının doğru olmadığı ve birinci derecede Devlet memuru tâbirinin daha dar bir anlam taşıdığı düşünülmüştür. Gene aynı şekilde aylık tâbirinin de yeteri kadar açık olmadığı kabul edilerek bunun yerine almakta olduğu miktar tâbiri getirilmiştir.

Teklifin 2 nci maddesindeki yürürlük hükmü Komisyonumuzca benimsenmemiştir. Kanunun yürürlüğü ile geçerliliği arasındaki incelik belirtmek suretiyle ve tatbikatta daha açıklık kazandırmak maksadiyle yeni şekli kabul edilmiştir.

Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Anayasa Komisyonu

Başkanı
Adana
C. Akçalı

Sözcü
Denizli
F. Avcı

Kâtip
Erzurum
S. Aras

Ankara
Muhalefet şerhim eklidir
E. Paksüt

M. Meclisi (S. Sayısı : 341)

Bitlis
K. M. Akışık

Çanakkale
K. Bağcıoğlu

Çanakkale
Yürürlük konusunda söz
hakkım mahfuzdur

Çorum
A. Güler

Erzurum
N. Gacıroğlu
İmzada bulunamadı

Kastamonu
S. Keskin

R. Sezgin
Konya
Muhalefet şerhim eklidir
İ. Baran söz hakkımı saklı tutuyorum
C. Ekinci

Ordu
O. Vural

İzmir
Ş. Akkan
İmzada bulunamadı

Muş
N. Neftçi
İmzada bulunamadı

Emin Paksüt'ün muhalefet şerhi

Hür demokratik düzenin korunması ve sarsıntısız işlemesi maksadıyla ve on yıllık tecrübenin ışığı altında Anayasada bazı değişiklikler yapılması söz konusu iken, sadece 82 nci maddenin değiştirilmesi cihetine gidilmesinde isabet olmadığı gibi, teklifin Anayasa hukukuna ve hukuk mantığına tamamen aykırı olarak (makable şâmil) bir hükmü ihtiva etmesi ve gerekçesinin de fevkalâde karışık ve esas maksadı belirtmekten uzak oluşu bakımlarından teklifin tümüne muhalifim.

3 . 6 . 1971
Emin Paksüt
Ankara

Muhalefet şerhi

1. Parlömanter maaş ve yolluklarının 657 sayılı Kanun hükümleriyle kurulan yeni personel düzenine uygun bir statüde bulunması icabeder. Anayasa Mahkemesinin isabetli saymadığımız gerekçesi, Meclis idarecilerinin tereddütleri yönünden Anayasamızın 82 nci maddesinin yeniden düzenlenmesi gerektiği kanaatindeyim.

Ancak, bu maddenin kaldırılmak istenen son fıkradaki bağlayıcı hüküm, Parlömanterlerin ileride gösterge ve katsayı bakımından alacakları kararları daha objektif koşullarla vermelerini teminen yeni mevzuata uygun biçime getirilmelidir. Komisyona bu yolda yaptığımız teklifteki ilâve fıkra aynen şöyledir :

(Gösterge veya katsayıdaki artışların T. B. M. M. üyelerinin maaş ve ödeneklerine akseden ilâveleri; gösterge veya katsayı artışını takibeden Milletvekili genel seçiminden sonra uygulanır.)

Bu teklif, kabule şayan görülmiyerek reddedildiği cihetle, bağlayıcı bir hükümden yoksun kalan 2 nci maddeyi bu şeldiyle eksik sayarak karşı oydayım.

2. Kanunun, 1 . 3 . 1970 tarihinden itibaren geçerli sayılacağına dair komisyonda değiştirilen üçüncü maddesine de; genel hukuk kurallarına ve bizatihi Anayasanın 152 nci maddesinin son fıkrasına açıkça aykırı olduğu kanaatiyle muhalifim.

3 . 6 . 1971
Konya Milletvekili
İrfan Baran

C. SENATOSU İDARE AMİRLERİ VE
301 ARKADAŞININ TEKLİFİ

9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sayılı T. C. Anayasa-
sının 82 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında
Kanun

MADDE 1. — 9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sa-
yılı T. C. Anayasasının 82 nci maddesi aşağı-
daki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 82. — Türkiye Büyük Millet Mecli-
si üyelerinin ödenek ve yollukları kanunla dü-
zenlenir. Ödenğin aylık tutarı birinci derece-
deki Devlet Memurunun aylığını; yolluk da
ödenğin yarısını aşamaz.

Ödenek ve yollukların en çok üç aylığı önce-
den ödenebilir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde yü-
rülüğe girer.

MİLLET MECLİSİ
ANAYASA KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ

9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sayılı T. C. Anayasa-
sının 82 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında
Kanun

MADDE 1. — 9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sa-
yılı T.C. Anayasasının 82 nci maddesi aşağıdaki
şekilde değiştirilmiştir.

Madde 82. — Türkiye Büyük Millet Meclisi
üyelerinin ödenek ve yollukları kanunla düzen-
lenir. Ödenğin aylık tutarı en yüksek Devlet
memurunun almakta olduğu miktarı, yolluk da
ödenğin yarısını aşamaz.

Ödenek ve yollukların en çok üç aylığı ön-
ceden ödenebilir.

MADDE 2. — Bu kanun 1 . 3 . 1970 tari-
hinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yü-
rülüğe girer.

Dönem : 3

Toplantı : 2

MILLET MECLİSİ S. Sayısı : 341 e 1 nci ek

Cumhuriyet Senatosu İdare Âmirleri ve 299 arkadaşının, 9.7.1961 tarihli ve 334 sayılı T. C. Anayasasının 82 nci maddesinin değiştirilmesi ile T. B. M. Meclisi 220 üyesinin 9.7.1961 tarihli ve 334 sayılı T. C. Anayasasının 56 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifleri ve Anayasa Komisyonu raporu (2/524, 2/526)

MILLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi 220 üyesi tarafından hazırlanmış olduğumuz «9 Temmuz 1961 tarihli, 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 56 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifimiz» gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur. Gereğini rica ederiz. Saygılarımızla.

Cumhuriyet Senatosu üyelerinin tam listesi :

Adana	Ankara	Aydın
M. Y. Mete	H. O. Bekata	H. Goral
Balıkesir	Balıkesir	Balıkesir
M. Güler	N. Demirel	C. İnkaya
Bitlis	Bursa	Elâzığ
O. Kürümoğlu	S. Ural	S. Hazerdağlı
Eskişehir	Denizli	Gaziantep
Ö. Ucuzal	H. Atmaca	S. Tanyeri
İçel	İstanbul	İzmir
L. Bilgen	F. Gündoğan	N. Çağatay
İzmir	Kars	Konya
N. Mirkelâmoğlu	S. Atalay	F. Özlen
Malatya	Manisa	Muğla
N. Akyurt	D. Barutçuoğlu	İ. Karaoz
Ordu	Ordu	Samsun
S. Acar	S. Köksal	R. Işıtan
Sinop	Sivas	Sivas
N. İnebeyli	A. Altay	H. Öztürk
Yozgat	Zonguldak	
S. Artukmaç	M. A. Pestilci	

Millet Meclisi üyelerinin tam listesi :

Adana	Adana	Adana
C. Akçalı	F. Güleş	A. Rıza Güllüoğlu
Adana	Adana	Adana
M. Selâhattin Kılıç	E. Halil Postacı	M. Kemal Küçüktepepınar
Adana	Adana	Adıyaman
A. Topaloğlu	H. Uslu	K. Kırıkoğlu

Adıyaman
M. Zeki Adıyaman
Afyon Karahisar
H. Dincer
Afyon Karahisar
A. İhsan Ulubahşi
Amasya
V. Meşhur
Ankara
O. Aygün
Ankara
İ. Cüceoğlu
Ankara
O. Soğukpınar
Antalya
Ö. Buyrukçu
Aydın
M. Çelik
Balıkesir
C. Bilgehan
Bitlis
K. Mümtaz Akışık
Bursa
N. Atlı
Bursa
İ. Öktem
Çanakkale
K. Bağcıoğlu
Çankırı
N. Ok
Çorum
K. Demirer
Çorum
A. Topçubaşı
Diyarbakır
S. Savcı
Elâzığ
M. Aytuğ
Gaziantep
E. Ocak
Eskişehir
M. İ. Angı
Eskişehir
O. Oğuz
Gaziantep
M. Sayın
Hakkâri
A. Zeydan

Adıyaman
A. Avni Turanlı
Afyon Karahisar
Ş. Güler
Ağrı
N. Güngör
Ankara
O. Alp
Ankara
O. Birgit
Ankara
O. Eren
Ankara
Y. Ziya Yağcı
Antalya
Ö. Eken
Aydın
N. Mentese
Balıkesir
K. Erdem
Bolu
N. Bayramoğlu
Bursa
S. Çanga
Bursa
K. Önadım
Çanakkale
M. Çalıkoğlu
Çorum
C. Angın
Çorum
A. Güler
Denizli
H. Oral
Edirne
V. Gülkan
Erzincan
H. Çetinkaya
Erzurum
S. Erverdi
Eskişehir
B. S. Karacaşehir
Eskişehir
S. Öztürk
Gaziantep
M. L. Söylemez
Hatay
H. Akgöl

Adıyaman
Y. Ziya Yılmaz
Afyon Karahisar
K. Uysal
Amasya
S. Aygün
Ankara
K. Ataman
Ankara
M. Kâzım Çoşkun
Ankara
M. Sakıp Hiçerimez
Antalya
H. Ali Gülcan
Artvin
A. Naci Budak
Balıkesir
M. Şükrü Çavdaroglu
Bilecik
M. Ergül
Burdur
N. Yavuzkan
Bursa
C. Külâhlı
Bursa
M. Tayyar
Çanakkale
Z. Gülsen
Çorum
Y. Çağlıyan
Çanakkale
M. H. Önür
Diyarbakır
N. Gönenç
Edirne
C. Sayın
Erzincan
S. Perinçek
Erzurum
G. Karaca
Eskişehir
Ş. Asbuzoğlu
Gaziantep
Ş. Çolakoğlu
Giresun
H. İpek
Hatay
T. Köseoğlu

Hatay
H. Özkan
Isparta
Y. Uysal
İçel
K. Çetin
İstanbul
H. Güngör
İstanbul
İ. H. Tekinel
İstanbul
H. Türkay
İzmir
Ş. Adalan
İzmir
Ş. Osma
Kars
L. Aküzüm
Kars
K. Güven
Kastamonu
O. Deniz
Kayseri
H. Nakiboğlu
Kayseri
M. Yüceler
Kırşehir
M. Aksoy
Konya
B. Dağdaş
Konya
T. Y. Öztuna
Kütahya
A. Erbek
Malatya
A. Karaaslan
Manisa
M. O. Daut
Manisa
K. Şahinoğlu
Maraş
M. Özdal
Muğla
A. Döğerli
Nevşehir
H. Başer
Niğde
M. Ocakcioğlu

Hatay
A. Yılmaz
Giresun
M. E. Turgutalp
İçel
Ç. Yılmaz
İstanbul
M. F. Güngör
İstanbul
N. İ. Tokgöz
İstanbul
M. Yardımcı
İzmir
Ş. Bakşık
İzmir
K. Önder
Kars
T. Artaç
Kars
K. Kaya
Kastamonu
M. Topçular
Kayseri
V. A. Özkan
Kırklarelli
M. Atagün
Kırşehir
C. Eroğlu
Konya
B. Müderrisoğlu
Konya
M. Üstündağ
Malatya
H. Gökçe
Manisa
E. Akça
Manisa
S. Gümüşpala
Maraş
N. Çuhadar
Mardin
A. Türk
Muğla
İ. Oktay
Nevşehir
E. Kıratlıoğlu
Ordu
K. Şensoy

Isparta
A. İ. Balım
İstanbul
O. C. Fersoy
İstanbul
B. Ersoy
İstanbul
A. Ş. Lâç
İstanbul
S. Orkunt
İstanbul
L. Yurdoğlu
İzmir
N. Kürşad
İzmir
O. D. Sorguç
Kars
M. Doğan
Kars
K. Okyay
Kayseri
T. D. Auşargil
Kayseri
E. Turgut
Kırklarelli
H. Korkut
Kocaeli
C. Ademoğlu
Konya
O. Okay
Kütahya
F. Azmioğlu
Malatya
M. Kaftan
Manisa
V. Bakırlı
Manisa
M. Ok
Maraş
V. Kadioğlu
Muğla
A. Buldanlı
Muş
N. Neftçi
Niğde
H. A. Kavurmacıoğlu
Ordu
O. Vural

Rize	Sakarya	Sakarya
S. Kumbasar	N. Bayar	Y. Bir
Sakarya	Samsun	Samsun
H. Uysal	Y. Akal	N. Kale
Samsun	Samsun	Samsun
N. Yavuzkurt	H. Özalp	B. Uzunoglu
Samsun	Sinop	Sinop
İ. Yalçınar	H. Biçer	M. Kaptan
Sinop	Sivas	Sivas
T. F. Övet	E. Kangal	T. Koraltan
Sivas	Tekirdağ	Tokat
M. K. Palaoğlu	Y. Alpaslan	İ. H. Birler
Tokat	Trabzon	Trabzon
O. H. Baloğlu	M. Aslantürk	S. Güven
Trabzon	Trabzon	Trabzon
C. Küçük	M. A. Oksal	A. Şener
Urfa	Urfa	Urfa
M. Aksoy	N. Aksoy	V. Melik
Uşak	Yozgat	Zonguldak
F. Uğrasızoglu	A. Baştürk	F. Ak
Zonguldak	Zonguldak	Zonguldak
A. N. Akın	H. Baytürk	B. Ecevit
Zonguldak	Zonguldak	
A. Güner	S. T. Müftüoglu	

GEREKÇE

Anayasamızın 56 nci maddesi, kendisine büyük ölçüde kaynaklık teşkil etmiş bulunan Federal Almanya, İtalya ve 1946 Fransız anayasalarında mevcut olmayan önemli bir hüküm ihtiva etmektedir. Bu hükme göre, siyasi partiler, ister iktidarda ister muhalefette olsunlar, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.

Anayasamızın 56 ve 57 nci maddeleri bir bütün olarak dikkat nazarına alındığı zaman, millet iradesinin seçmen plânında ve netice olarak Parlamento'da olunması için siyasi partilerin zaruri bir unsur olarak kabul edildiği anlaşılmaktadır. Gerçekten modern demokrasilerde vatandaşlar, 18 ve 19 ncü yüzyıllar Anayasa teorilerinde ifade ettiği bulan tarzda yalnız kendilerini temsil edecek kişileri seçmemektedirler, aynı zamanda kendili fikir ve kanaatlerinin temsilini de istemektedirler. Başka bir deyişle, çok partili demokratik siyasi hayatın gelişmesiyle farazi temsil yerine seçmenlerin partiler arasında siyasi tercihlerine dayalı bir temsile doğru gidilmektedir.

Demokrasinin gelişmesinde ileri ve önemli bir aşama olan bu durum, siyasi partilerin varlığını zaruri kılmaktadır. Bu nedenden dolayı, Anayasamız, onları demokratik rejimin vazgeçilmez unsurları saymıştır.

Kamu hayatında çok etkili olmalarına ve millet iradesinin oluşumunda başlıca vasıta niteliğinde bulunmalarına rağmen siyasi partiler birer kamu tüzel kişisi haline gelmiş değildirler. Böyle bir durum, siyasi partilerin özgürlükleri ilkesine aykırı düşerdi. Oysa siyasi parti kurmak hakkı Anayasamızın tanıdığı özgürlüklerdendir. Özgürlüğün anavası da tabii olmadan kullanılabilirliktir.

Siyasi partilerin aslında özel hukuk kuruluşları oluşu, onların kamuya, kamu iktisadi kuruluşları veya meslek kuruluşlarından daha az yarar sağlayacakları anlamı taşımaz. Nitekim siyasi

partilerin demokratik hayattaki yerleri ve kamu yararı ile yakın ilişkileri sebebiyledir ki, bu ilişki Anayasanın 56 ncı maddesinin son fıkrasında kesin ifadesini bulmuştur.

Özel hukuk alanında bulunmakla beraber kamu hayatına bu derece etkili olan kuruluşlar için iki ayrı ve birbirini tamamlayıcı mesele birlikte düşünülmek gerekecektir. Bunlardan biri, özgür birer kuruluş olarak varlıklarını engelleyici denetim yollarına saptmamak, diğeri de görevlerini yerine getirmeleri için yeterli olanakları sağlamaktır.

Anayasamızın 57 nci maddesi denetim yollarını göstermiştir. 56 ncı maddesi ise partilere izafe ettiği görevin (fonction) gerektirdiği araçları saymamış olmakla beraber, kamu hayatındaki önemlerini belirtmek suretiyle, bütün medeni ülkelerde olduğu gibi partilerin kolaylıklardan ve yardımlardan yararlanmasının hukukî mesnedini vaz'etmiştir.

Devletçe sağlanacak yardımlarda ve Devlet bütçesinden belli şartlar altında yardım olarak yapılacak ödemelerde daima kamusal yarar söz konusudur. Siyasi partilerin serbestçe ve belirli kişi veya grupların baskısı dışında çahşır hale gelebilmeleri lâzımdır.

Devletçe yapılacak yardım ve Devlet harcaması aslında bir kamu hukukî işlemidir. Bu bakımdan da kamu yararı maksadı, işlemin esaslı unsurunu teşkil eder.

İster yasama organı ister yürütme organı tarafından yapılın kamu harcamasında kamu yararı maksadının güdülmüş olması gereklidir. Devlet, özel hukuk alanındaki kişilere yardım yaptığı zamanlarda da bu maksadın bulunması geçerliliği sağlar. Kamu yararına derneklere yapılan yardımların mahiyeti de bundan ibarettir.

Anayasamız siyasi partileri sadece kamu yararına çalışan kuruluşlar olarak değil demokratik düzenin temel unsurları olarak kabul etmiştir. Hiç şüphe yok ki, siyasi partilere yapılacak Devlet yardımları kamu yararı ile sınırlı olmak gerekir. Diğer taraftan bütün kamu giderleri üzerinde olduğu gibi siyasi partilere yapılan Devlet yardımlarının da Devlet adına bir denetime tabi olması lâzımdır. Bu denetim, Anayasamızın 57 linci maddesinde ifade edilmiş ve denetleme yetkisi Anayasa Mahkemesine verilmiştir.

Yasama organının çözmesi gereken sorun, serbestçe kurulan siyasi partilerden hangilerine ve ne ölçüde yardım yapılmasının kamu yararını sağlayacağını tesbitidir. Bu tesbit konusunda çeşitli kıstaslar düşünülebilir. Acaba bütün siyasi partiler eşit durumda mütalâa edilerek hepsine eşit miktarda yardım yapılabilir mi? Bu soruya açıkça cevap vermek lâzımdır. Anayasamızın eşitlik ilkesi, hiç şüphesiz farklı durumları ve nitelikleri yok saymak anlamında yorumlanamaz.

Siyasi partilere devletçe yapılacak yardım konusunda Anayasamızın kabul ettiği bazı ölçülerden yararlanmak mümkündür. Anayasamız, siyasi partilerin Anayasa Mahkemesine müracaat yetkisi bakımından üç esas kabul etmiştir. Bunlar, seçimlerde % 10 oranında oy alma, parlâmentoda grup teşkil etmiş olma ve T.B.M.M. de temsileisi bulunma ölçüleridir. Bundan başka Anayasamız parlâmento içinde faaliyette bulunma bakımından da siyasi parti gruplarına üstün yetkiler tanımıştır. Bu itibarla siyasi partilerin, siyasi hayattaki ciddi etkileri ölçüsünde yardımdan yararlanmaları doğru ve âdil bir çözüm tarzı olacaktır.

Anayasamız Parlâmentoda grup olmıyan ve sadece temsilcisi bulunan partilere Anayasa Mahkemesinde dâva açma hakkı tanımış fakat Parlâmentodaki siyasi çalışmalara gruplu bulunan partiler gibi ve aynı yetkilerle katılmalarını kabul etmemiştir. Bu bakımdan Devlet yardımı konusunda sadece Parlâmentoda temsilcisi bulunan siyasi partilere yer verilmesi isabetli görülmemektedir. Anayasa Parlâmentoda gruplu olan partilere üstün yetkiler tanıdığına göre bu durumdaki partilerin Devlet yardımına müstahak sayılmaları sistemin tabii bir sonucu kabul edilebilir. Şu kadar ki, seçmen tercihlerinin dışında suni veya şekli siyasi kuruluşları teşvik etmeye ve lüzumsuz yere desteklemeye mahal yoktur. Bu itibardır ki, ilişik teklifte siyasi parti gruplarının milletvekilleri genel seçimleri sonuçlarına göre teşkil edilmesi esası kabul edilmiştir.

Vatandaşın Parlâmentoda grup kuracak kadar oy aldıkları halde bazı sebeplerle parlâmento üyelerinin bir kısmını kaybetmiş siyasi partilerin bu ârizî sebeple Devlet yardımından mahrum

sayılması haklı olmayacağı gibi, genel seçimlerde grup kuracak kadar milletvekili elde etmemiş olan partilerin de kendilerine sonradan vâkı iltihaklarla grup kurlmaları Devlet yardımı almaya yeterli sayılmamıştır.

Anayasanın, Anayasa Mahkemesine müracaat için kabul ettiği % 10 oranında oy alma, Devlet yardımından yararlanmak için, fazla yüksek bir oran telâkki edilmiştir. Gerçekten, yeni kurulan ve henüz gelişme halinde bulunan bir siyasi partinin ilk seçimde bu oranda bir oy alamaması, Devlet yardımından yararlanmaya engel sayılırsa bu çözüm tarzı yeni parti kuruluşları için elverişli olamaz. Siyasi partilere yardım konusunda seçmen plânındaki ciddi etkiyi ölçü olarak kabul etmek ve kendisini vatandaşa yeterli şekilde kabul ettirdiği anlaşılan bir siyasi partiyi yardım dışında bırakmamak daha isabetli bulunmuştur. Bu düşünceyle % 5 oy oranının elde edilmesi Devlet yardımından yararlanmak için yeterli görülmüştür.

Anayasanın 56 ncı maddesine eklenecek fıkra ile demokratik düzende görevi ve rolü kabul edilmiş siyasi partilerden kendilerini vatandaşa yeterli ölçü içinde kabul ettirmiş bulunanlara Devlet yardımı yapılması hükme bağlanmıştır.

Anayasa Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 2/524, 2/526

Karar No. : 12

7 . 6 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Anayasmızın 56 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında 220 üye tarafından yapılan Kanun teklifi görüşülmüş ve verilen bir önerge üzerine işbu teklifin 3 Haziran 1971 tarihinde Komisyonumuzca kabul edilip Meclis Başkanlığına gönderilen Anayasanın 82 ncı maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ile birleştirilerek görüşülmesi kabul edilmiştir. Bu suretle Anayasa değişikliği tekliflerinin Mecliste müzakeresinde daha kolaylık ve çabukluk sağlanacağı fikri benimsenmiştir.

56 ncı maddeye bir fıkra eklenmesine dair teklif aynen kabul edilmiş ve bu maddeye ait «teklifin tümü ve maddeler hakkındaki» gerekçeye Komisyonumuz aynen katılmıştır.

Daha evvelce kararlaştırılan 82 ncı maddenin tadiline dair olan teklif Komisyonca değiştirildiği tarzda aynen kabul edilmiştir. Daha önce Komisyonca da belirtildiği veçhile Komisyonumuz 1962 tarihli 1 sayılı Kanun ve yine 1965 tarihli 657 sayılı Kanunun 43 ve 154 ncı maddeleri muvaceshinde Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin Birinci Derecedeki Devlet Memurunun aldığı aylık tutarında ödenek almasında kanuni bir sakınca bulunmadığı kanaatini benimsenmiştir.

Bununla birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yolluk ve ödenekleri üzerinde münakaşa açılması ve polemik yapılmasının büyük Meclisin itibarını zedeliyeceği ve bu sebeple de kanuna açıklık getirilmesi gerektiği noktasında görüş birliğine varılmıştır.

82 ncı maddenin Komisyonca kabul edilen şekliyle muhafazası ekserliyle kabul edilmiştir. Bu metindeki «En Yüksek Devlet Memuru» tâbirinin Birinci Derecedeki Devlet Memuru tâbirinden daha çok olduğu fikri benimsenmiştir. Zira : Personel Kanununun getirmiş olduğu bir tâbir olan derece sisteminin ilerde değişebileceği başka sistemle veya tâbirler kullanılabileceği ve bu ahvalde Anayasadaki birinci derecedeki memur tâbirinin yeni münakaşalara yol açacağı düşünülmüştür.

Aynı şekilde komisyonda kabul edilen metinde mevcut «almakta olduğu miktarı» deyimini de aynen muhafaza edilmiştir. Bu deyimden aylık tâbirine nazaran daha sarîh olduğu müthalâa edilmiştir. Zira : İlerde Personel kanunlarının aylık yerine haftalık veya yıllık ve sair kıstaslara göre ödeme yaptığı hallerde aylık tâbirinin yeniden münakaşalara yol açacağı düşünülmüştür.

İşbu iki tekliflere ait yürürlük maddeleri aynen kabul ile bir madde halinde ve birlikte yazılması komisyonda kabul edilmiştir. 82 nci maddenin 1 . 3 . 1970 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmesinde her hangi bir hukukî sakınca bulunmadığı görüşüne varılmıştır. Bu görüşü teyit için halen mer'î kanunlarımızda yürürlükle geçerlilik tarihleri farklı olan kanunlar misal olarak gösterilmiştir. Geriye teşmil edilen husus müstesna hakları ihlâl eder bir mahiyette olmayıp bunları teyit ve takviye eder niteliktedir. Bu nitelikte hükümlerin makab- le teşmilinin hukuk prensiplerine tamamiyle uyduğu komisyonumuzun ekseriyet oyları ile kabul edilmiştir.

İşbu rapor Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Anayasa Komisyonu Başkanı

Adana

C. Akçalı

Ankara

Muhalefet şerhim eklidir.

E. Paksüt

Çanakkale

Muhalefet şerhim eklidir.

K. Bağcıoğlu

Kastamonu

Muhalefet şerhim eklidir.

S. Keskin

İzmir

82 nci maddenin düzenlenme şek-
liyle yürürlük maddesinin 2 nci
fıkrasına muhalifim.

Ş. Akkan

Sözcü

Denizli

Muhalefet şerhim eklidir.

F. Avcı

Çanakkale

R. Sezgin

Çorum

Muhalefet şerhim eklidir.

A. Güler

Ordu

Yürürlük maddesinde söz hakkımı
mahfuz tutuyorum.

C. Ekinci

Isparta

Y. Uysal

(İmzada bulunamadı)

Ordu

K. Şensoy

Kâtip

Erzurum

S. Aras

Bitlis

K. M. Akışık

Erzurum

N. Gacıroğlu

Ordu

O. Vural

Muş

Muhalefet şerhim eklidir.

N. Neftçi

Muhalefet Şerhi

Anayasanın 82 nci maddesinin değişmesi ile ilgili yürürlük maddesindeki usule mütaallık kısmı müstenkif,

Esasa mütaallık olan, milletvekili maaşlarının, en yüksek memur derecesine çıkarılması hu-
susuna muhalifim.

Muş Milletvekili

N. Neftçi

Muhalefet şerhi

Anayasanın bu kanun teklifi ile değiştirilen 82 nci maddesindeki «En Yüksek Devlet Memuru-
nun almakta olduğu miktarı» ibaresine muhalifiz. Çünkü, bu ibare kanun teklifini imzalayan Parlö-
manterlerin gayesini aşar niteliktedir.

M. Meclisi

(S. Sayısı : 341 e 1 nci ek)

Ayrıca, Anayasanın 82 nci maddesinin değiştirilmesine dair olan kanun teklifinin 1 . 3 . 1970 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayınladığı tarihte yürürlüğe girmesi hususuna da muhalifim. Çünkü : Aslında Anayasa Mahkemesinin bu husustaki kararında 1327 sayılı Kanunun ancak 93 ncu maddesinin (c) bendi iptal edilmiş ve fakat 1 sayılı Kanun ile 657 sayılı Kanun ve 1328 sayılı Kanunun 236 ncı maddesi halen yürürlükte bulunduğundan Parlömanterlerin ödenek ve yolluklarının kendilerine ödenmemiş olan farklarının ödenmesi hukukî ve mantıkîdir. Bu sebeple Anayasanın 82 nci maddesinin makale şâmil tarzda yürürlüğe konmasına lüzum ve zaruret yoktur.

Çanakkale Milletvekili
Kemal Bağcıoğlu

Kastamonu Milletvekili
Sabri Keskin

Çorum Milletvekili
Abdurrahman Güler

Muhalefet şerhi

Anayasanın 82 nci maddesinde yapılacak değişikliğin; yayımı tarihinde yürürlüğe girmesi halinde Milletvekili ve Cumhuriyet Senatosu üyelerinin ödenek ve yolluklarının gerek 1 . 3 . 1970 tarihinden itibaren birleşmiş ödenek ve yolluk farkları ile 1 . 3 . 1971 tarihinden itibaren alacakları olan ödenek ve yolluklarını almalarına mâni bir hal bulunmadığı cihetle Devlet hayatını tanzim eden ve temel kanun olan Anayasanın sırf bu hususu temin için 1 . 3 . 1971 tarihinden geçerli olmak üzere makalele teşmil edilmesini Anayasa hukuku, hukuk mantığı ve hukuk siyaseti bakımından mahzurlu bulduğum için meriyet tarihine muhalifim.

7 . 6 . 1971

Denizli
Fuat Avcı

Muhalefet şerhi

1961 Anayasasının 82 nci maddesinin 1 nci fıkrasında :

«Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek ve yollukları kanunla düzenlenir. Ödenegin aylık tutarı birinci derecedeki Devlet memurunun aylığını, yolluk da ödenegin yarısını aşamaz.» denilmiş olduğu gibi, bu kere bu maddenin değiştirilmesi isteği ile yapılan teklifteki madde metni de aynen böyledir. Anayasa Komisyonunda teklifin mahiyetini ve şümülünü değiştiren önerge «ödenegin aylık tutarı en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu miktarı» tarzında kabul edilmiş bulunmaktadır. Anayasa Komisyonunda böylece yepyeni bir teklif mahiyetinde bir metnin kabul edilmiş olması, bir yandan vuzuhsuzluk yaratmış, diğer yandan da Anayasanın 155 nci maddesinde tesbit edilmiş önşartlara yani Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin en az üçte birinin imzası ile teklif yapılmış olma şartına aykırı düşmüştür.

Bundan başka, değişik olarak kabul edilen yeni metnin 1 Mart 1970 den itibaren geçerli olmak üzere kabul edilmesi yani kanunun açıkça makalele teşmil edilmiş bulunması, Anayasa hukuku ilkelerine de hukuk mantığına da aykırıdır. Temel hukuk kurallarının geriye doğru değiştirilmesi, bir toplum hayatında zaruri olan güven unsurunu zedeliyeceği gibi, bir hukuk düzeni içinde cereyan etmiş hukukî vakıaları ve hukukî hayatı yok farzetmek mümkün olmadığı için, hukuk mantığı açısından da fevkalâde isabetsiz ve hatalı olmuştur. Kanunun bu haliyle Parlömanter sistemimize de bizzat Parlâmento üyelerine de yarar sağlamıyacağı kesin inancındayım. Yapılması gereken iş, Parlâmento üyelerine taşıdıkları sıfatla ve malî imkânlarla ölçülü haklı bir ödenek ve yolluk vermek ve bu konudaki tereddütleri hukuk açısından gidermekten ibarettir.

7 . 6 . 1971

Ankara Milletvekili
E. Paksüt

**Cumhuriyet Senatosu İdare
Amirleri ve 299 arkadaşının
teklifi**

9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sa-
yı T. C. Anayasasının 82 nci
maddesinin değiştirilmesi hak-
kında kanun teklifi

MADDE 1. — 9 . 7 . 1961 ta-
rihli ve 334 sayılı T. C. Ana-
yasasının 82 nci maddesi aşı-
ğıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 82. — Türkiye Bü-
yük Millet Meclisi üyelerinin
ödenek ve yollukları kanunla
düzenlenir. Ödenğin aylık tu-
tarı birinci derecedeki Devlet
memurunun aylığını; yolluk da
ödenğin yarısını aşamaz.

Ödenek ve yollukların en
çok üç aylığı önceden ödene-
bilir.

MADDE 2. — Bu kanun neş-
ri tarihinde yürürlüğe girer.

T. B. M. M. 220 üyesinin teklifi

9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sa-
yı Türkiye Cumhuriyeti Ana-
yasasının 56 ncı maddesine bir
fıkra eklenmesi hakkında kanun
teklifi

MADDE 1. — Türkiye Cum-
huriyeti Anayasasının 56 ncı
maddesine aşağıdaki fıkra ek-
lenmiştir :

«Son milletvekili genel se-
çimlerinde muteber oy sayısı-
nın en az % 5 ini alan veya
bu seçimlerde Millet Meclisin-
de grup teşkil edecek sayıda
milletvekilliği kazanmış bulu-
nan siyasi partilere Devletçe
yapılacak yardım kanunla dü-
zenlenir.»

MADDE 2. — Bu kanun ya-
yımı tarihinde yürürlüğe gi-
rer.

**Anayasa Komisyonunun
değiştirışı**

9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sa-
yı T. C. Anayasasının 56 ncı ve
82 nci maddelerinin değiştiril-
mesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Türkiye Cum-
huriyeti Anayasasının 56 ncı
maddesine aşağıdaki fıkra ek-
lenmiştir :

«Son milletvekili genel se-
çimlerinde muteber oy sayısı-
nın en az yüzde beşini alan ve-
ya bu seçimlerde Millet Mecli-
sinde grup teşkil edecek sayı-
da milletvekilliği kazanmış bu-
lunan siyasi partilere Devlet-
çe yapılacak yardım kanunla
düzenlenir.»

MADDE 2. — Türkiye Cum-
huriyeti Anayasasının 82 nci
maddesi aşağıdaki şekilde de-
ğiştirilmiştir.

«Madde 82. — Türkiye Bü-
yük Millet Meclisi üyelerinin
ödenek ve yollukları kanunla
düzenlenir. Ödenğin aylık tu-
tarı en yüksek Devlet memuru-
nun almakta olduğu miktarı,
yolluk da ödenğin yarısını
aşamaz.

Ödenek ve yollukların en çok
üç ay aylığı önceden ödenebi-
lir.»

MADDE 3. — İşbu kanunun
1 nci maddesi yayımlandığı ve
gene 2 nci maddesi 1 . 3 . 1970
tarihinden itibaren geçerli ol-
mak üzere yayımlandığı tarihten
yürürlüğe girer.

1. The first part of the report is a general introduction to the subject of the study.

2. The second part of the report is a detailed description of the methods used in the study.

3. The third part of the report is a discussion of the results of the study.

4. The fourth part of the report is a conclusion and a list of references.

5. The fifth part of the report is a list of references.

6. The sixth part of the report is a list of references.

7. The seventh part of the report is a list of references.

8. The eighth part of the report is a list of references.

9. The ninth part of the report is a list of references.

10. The tenth part of the report is a list of references.

11. The eleventh part of the report is a list of references.

12. The twelfth part of the report is a list of references.

13. The thirteenth part of the report is a list of references.

14. The fourteenth part of the report is a list of references.

15. The fifteenth part of the report is a list of references.

16. The sixteenth part of the report is a list of references.

17. The seventeenth part of the report is a list of references.

Teplantı : 10

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 1591

9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sayılı T. C. Anayasasının 56 ncı ve 82 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (Millet Meclisi : 2/524; Cumhuriyet Senatosu : 2/331)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 341 e 1 nci ek)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 3712

18 . 6 . 1971

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 17 . 6 . 1971 tarihli 115 nci Birleşiminde öncelikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, 9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sayılı T. C. Anayasasının 56 ncı ve 82 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu teklif 31 . 5 . 1971 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 11, 17 . 6 . 1971 tarihli 112 ve 115 nci birleşimlerinde öncelikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 341 ve 341 e 1 nci ek)

Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Anayasa ve Adalet Komisyonu
Esas No. : 2/331
Karar No. : 65

21 . 6 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 17 Haziran 1971 tarihli 115 nci Birleşiminde öncelikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, 9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sayılı T. C. Anayasasının 56 ncı ve 82 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi, Millet Meclisi Başkanlığının 18 Haziran 1971 tarihli ve 3712 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle aynı gün sabah saat 10,00 da teslim alınmış ve Komisyonumuzun 21 Haziran 1971 tarihli Birleşiminde teklif sahipleri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olunmuştur.

I - Teklif, 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 56 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi ile, mevcut metnin son fıkrasında ister iktidarda olsunlar ister muhalefette olsunlar demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsuru olarak kabul edilen siyasi partilere bu hayati fonksiyonlarını yeterince yerine getirebilecek imkânları sağlamak üzere Hazineden yardım yapılabilmesini ve 82 nci maddede değişiklik yapılarak 10 yıllık uygulama ve özellikle 1927

sayılı Kanunun 93 nci maddesinin (c) fıkrasının Anayasa Mahkemesince iptaline esas gerekçe muvacehesinde, maddenin konuluşundaki espi muhafaza edilmek kaydı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek ve yolluklarının ödenme şeklinin yeniden düzenlenmesini öngörmektedir.

9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Aayasasının 56 ncı maddesinin mevcut metninin son fıkrasında, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları olarak vasıflandırılan siyasi partilerin demokratik siyasi düzen içerisindeki bu hayati görevlerini yeterli bir şekilde yerine getirebilecek imkânlarla sahip kılınmaları ve bu imkânların da bu hakkı düzenliyen, bu kuruluşlara vücut veren madde metninde ifade edilmesi, benimsenmiş bulunan vazgeçilmez niteliğin, zorunlu bir sonucu olarak kabul edilmek gerekir.

Kamu hayatında çok etkili olmalarına ve hattâ millet iradesinin oluşumunda başlıca vasıta niteliği taşınmalarına rağmen birer kamu tüzel kişisi vasfında bulunmayan siyasi partilerden hangilerine ve hangi ölçüde yardım yapılması konusu yukarıda sözü edilen vazgeçilmezlik niteliğinin ve kamu yararının gerçekleştirilmesi zorunluğu yönünden önemli bir sorundur.

Teklif, bu sorunu düzenlerken, Anayasamızda yer almış bazı esaslardan hareket etmeyi gerekli görmüştür. Bilindiği üzere, Anayasamız, Anayasa Mahkemesinde dâva açma hakkını düzenlerken, seçimlerde yüzde on oranında oy alma; Türkiye Büyük Millet Meclisinde grup teşkil etmiş olma; ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsilci bulundurma ölçülerini benimsemiştir.

Teklif, çağımızda siyasi partilerin sadece seçmenleri temsil edici olmayan ve fakat aynı zamanda seçmenlerinin fikir ve kanaatlerini de temsil eden ve hattâ oluşturan fonksiyonu gözeterek, yukarıda işaret edilen esaslardan genel seçimlerde belli bir oran dâhilinde oy alma keyfiyetini ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde grup teşkil etmiş bulunma esasını benimsemiş ve genel seçimlerde elde edilmesi gerekli oran da muteber oy sayısının yüzde beşi olarak kabul etmiştir.

Teklif, Anayasamızın 82 nci maddesinde öngördüğü değişiklik ile, 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek ve yolluklarına ilişkin 82 nci maddesinin uygulanmasında karşılaşılan sorunları ve özellikle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1327 sayılı Kanunla değişik 93 ncü maddesinin «C» fıkrasının, Anayasa Mahkemesince 28 Ocak 1971 tarihli ve 1970-49; 1971/11 sayılı kararı ile iptâl edilmesi suretiyle ortaya çıkan uygulanabilme sorununun işbu Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesini de gözeterek yeniden düzenlemeyi öngörmekte ve maddeye daha gerçekçi bir uygulama vasfı kazandırmaktadır.

Teklif metninde yer alan, en yüksek Devlet memuru aylığının tutarı esas; Hükümetçe de öngörülen Anayasa değişikliği projesinde benimsenen esas olup, âzami haddi tâyin etmektedir.

Teklifte öngörülen değişiklikte, 82 nci maddenin temel ilkesi aynen muhafaza edilmiş ve 1 Mart 1970 tarihinden geçerli olmak üzere kanuni bir düzenlemeye kavuşturulması zorunluğu ile karşı karşıya bulunan konunun düzenlenmesinde, teklif, başta Anayasamız olmak üzere çeşitli Anayasa metinlerinin ve yürürlükte bulunan çeşitli kanunların geriyi düzenlemeye mütaallik hükümlerini de gözeterek, işbu kanunun 1 Mart 1971 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmesini kabul etmiştir.

Yukarıda arz edilen esasları ihtiva eden teklif komisyonumuzca mevcut üyenin ittifakının oyu ile benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri komisyonumuzca mevcut üyenin ittifakının oyu ile aynen kabul edilmiştir.

III - İctüzüğümüzde mevcut, öncelik ve ivedilikle görüşülebilmeye müessesesinin acele ve bir defa görüşülmek anlamında olması nedeniyle ve Anayasamızın da, Anayasa değişikliklerine ilişkin tek-

liflerin ivedilikle görüşülmeyi yasaklamış fakat öncelikle görüşülmesi konusunda her hangi engelleyici bir hüküm getirmemiş bulunması nedeniyle komisyonumuz, teklifin mahiyetini gözeterek, Genel Kurulda öncelikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulmasını da kararlaştırmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Samsun
R. Rendeçi

Sözcü
Eskişehir
Ö. Ucuzal

Kâtip
Hatay
E. Bahadırılı

Balıkesir
N. Demirel

Çorum
M. Şevket Özçetin

Gaziantep
İ. Kutlar

Hatay
M. Deliveli

Manisa
D. Barutçuoğlu

Sakarya
M. Tığlı

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sayılı T. C. Anayasasının 56 ncı ve 82 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 56 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

«Son milletvekilli genel seçimlerinde mutabakat oy sayısının en az yüzde beşini alan veya bu seçimlerde Millet Meclisinde grup teşkil edecek sayıda milletvekilliği kazanmış bulunan siyasi partilere Devletçe yapılacak yardım kanunla düzenlenir.»

MADDE 2. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 82 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 82. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek ve yollukları kanunla düzenlenir. Ödenğin aylık tutarı en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu miktar, yolluk da ödenğin yarısını aşamaz.

Ödenek ve yollukların en çok üç aylığı önceden ödenebilir.»

MADDE 3. — İşbu kanunun 1 ncı maddesi yayımlandığı ve gene 2 ncı maddesi 1 . 3 . 1970 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sayılı T. C. Anayasasının 56 ncı ve 82 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.